

Afdeling	: Ruimte & Economie	B&W-voorstel: DJ-16192
Naam opsteller voorstel	: Marjorie van Dooren (0495-575235)	Zaaknummer: 16190
Portefeuillehouder	: drs. G.J.W. (Geert) Gabriëls	Publicatie: Openbaar

Onderwerp

Motie Revolverend Fonds Energie

Voorstel

1. Van de voorlopige resultaten van het onderzoek Revolverend Fonds Energie kennis te nemen.
2. De raad te informeren via bijgevoegde raadsinformatiebrief.

Inleiding

Bij de behandeling van de Kadernota 2017 is door de raad de motie 'Revolverend Fonds Energie' (motie I.M.11, zie bijlage) aangenomen. Hiermee is de opdracht gegeven om in het kader van energieneutraal wonen de mogelijkheden en kosten te onderzoeken voor het instellen van een revolverend fonds energie. Dit is bedoeld voor huishoudens die bij andere duurzaamheidsfondsen buiten de boot vallen.

Beoogd effect/doel

De gemeenteraad informeren over de stand van zaken met betrekking tot het onderzoek en de voorlopige resultaten.

Argumenten

1.1. Het onderzoek bevat een aantal mogelijke financieringsmodellen voor Weert. Het Weertse duurzaamheidsbeleid richt zich in principe op alle huishoudens in de gemeente. Minder draagkrachtige huishoudens vallen bij de meeste bestaande regelingen buiten de boot wanneer ze energiemaatregelen aan hun eigen huis willen financieren bv. via een lening. Om ook de minder draagkrachtige huishoudens mee te nemen in de energietransitie, is het zinvol om alternatieve financieringsopties te onderzoeken. Een aantal mogelijkheden is al in beeld gebracht. Het meest kansrijk, op basis van de tot nu toe verkregen informatie, lijken de modellen 'sociale kredietverstrekking conform Ommen-

Weert, 2 oktober 2017 De directeur, 	S		B	W	W	W	W
				FvE	PS	GG	MvdH
	akkoord						
	bespreken						
Soort besluit: Besluit college							

10-10-17

In te vullen door het B&W secretariaat:

- Akkoord
 Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
 Anders, nl.:

- Niet akkoord
 Gewijzigde versie

- A-stuk
 B-stuk
 C-stuk

Beslissing d.d.: 10.10.2017

Nummer: 9

De secretaris,

Hardenberg' en 'Brede (financiële) ontzorging conform Landgraaf. In beide gevallen wordt de kanttekening gemaakt dat voorkomen moet worden dat mensen zich door een extra lening verder in de schulden werken.

Kanttekeningen en risico's

Het onderzoek betreft een eerste verkenning. Het onderzoek is nog niet afgerond: mogelijk zijn er nog andere regelingen in het land interessant voor Weert. Daarnaast dient de haalbaarheid van de financieringsmodellen, zoals die tot nu toe in beeld zijn, nog nader onderzocht te worden.

Financiële, personele en juridische gevolgen

Op dit moment niet van toepassing

Uitvoering/evaluatie

-

Communicatie/participatie

De raad wordt geïnformeerd via bijgevoegde raadsinformatiebrief.

Overleg gevoerd met

Intern:

Maaïke van Roij (duurzaamheidscoördinator)
Loet Koppen (financieel adviseur)

Extern:

Rijkswaterstaat, René Schellekens (projectleider Community of Practice - CoP)
Luxpark, Con op den Kamp (betrokken bij zon-PV Landgraaf en Z.O.-Brabant)
Stichting Woningabonnement, Carmen Hunger

Bijlagen

Bijlage 1: Raadsinformatiebrief
Bijlage 2: Onderzoek Revolverend Fonds Energie
Bijlage 3: Motie Revolverend fonds (I.M.11)

Aan de gemeenteraad van Weert

Weert, 5 oktober 2017

Onderwerp : Informeren voorlopige resultaten onderzoek Revolverend Fonds Energie
Kenmerk : 16190/17783

Geachte raadsleden,

Op 15 juni 2017 heeft u ingestemd met een motie waarmee aan het college opdracht is gegeven om in het kader van energieneutraal wonen de mogelijkheden en kosten te onderzoeken voor het instellen van een revolverend fonds energie. Met deze informatiebrief willen wij u informeren over de voorlopige resultaten van het onderzoek.

Nieuwe financieringsconstructies voor minder draagkrachtige huishoudens

Gebleken is dat bij de meeste bestaande financieringsconstructies minder draagkrachtige huishoudens (bv. met een negatieve BKR-registratie – toets op kredietwaardigheid) buiten de boot vallen als zij op zoek gaan naar middelen om energiemaatregelen aan hun eigen huis te financieren. Dit probleem wordt landelijk onderkend. Tijdens de landelijke Klimaatop van oktober 2016 is een Community of Practice (CoP) opgezet van tien gemeenten die zich richten op het meenemen van financieel minder draagkrachtige woningeigenaren in de energietransitie. Ook buiten deze CoP worden in verschillende gemeenten nieuwe financieringsmodellen onderzocht en toegepast.

Kansrijke financieringsopties voor Weert

Twee modellen, op basis van de tot nu toe verkregen informatie, zouden in Weert in principe ook kunnen worden toegepast:

1. Sociale kredietverstrekking conform Ommen-Hardenberg;
2. Brede (financiële) ontzorging conform Landgraaf.

Voor meer informatie over de opzet van beide modellen verwijzen wij u graag naar de bijlage bij deze brief (Onderzoek Revolverend Fonds Energie).

Bij optie 1 is gemeentelijk budget nodig dat niet revolverend van aard is. De hoogte van het benodigde budget kan nog niet exact worden ingeschat. Gelet op het inwoneraantal van Ommen-Hardenberg (ca. 77.000) zou het budget dat in die gemeente is gereserveerd (€ 40.000) met dezelfde opzet ook voor

Weert voldoende moeten zijn. Deze optie kan nader onderzocht worden in samenwerking met de Kredietbank Limburg. Een link met het armoedebeleid ligt hierbij voor de hand.

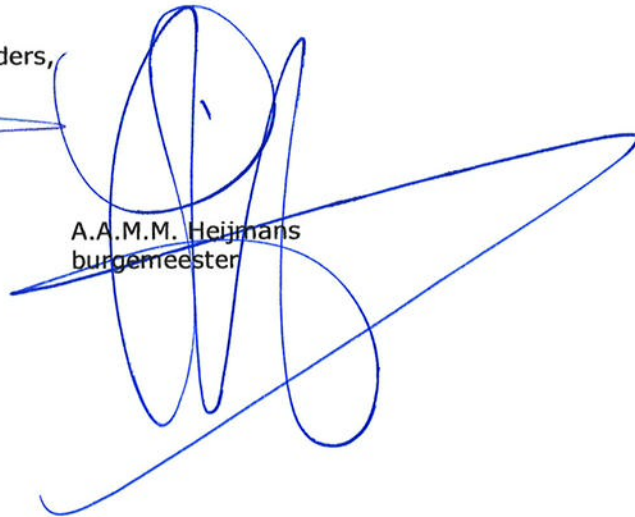

Optie 2 kan budgetneutraal worden uitgevoerd. In dit geval gaat het om een ontzorgingstraject dat voor alle huishoudens toegankelijk is. Tot op heden is alleen ervaring opgedaan met zonnepanelen, terwijl andere energiemaatregelen (zoals spouwmuurisolatie) veel eerder worden terug verdiend. Ook deze optie vergt meer onderzoek.

In beide gevallen wordt de kanttekening gemaakt dat voorkomen moet worden dat mensen zich door een extra lening verder in de schulden werken. Op voorhand wordt gesteld dat energiemaatregelen met een korte terugverdientijd, dan ook de voorkeur verdienen.

Tot slot

Het onderzoek zal de komende tijd nog worden voortgezet. Voor meer informatie of vragen kunt u terecht bij Marjorie van Dooren, (tijdelijk) duurzaamheidscoördinator, op telefoonnummer 0495-575282 of m.van.dooren@weert.nl

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

G. Brinkman
gemeentesecretaris

A.A.M.M. Heijmans
burgemeester

Bijlagen : Bijlage 1 Onderzoek Revolverend Fonds Energie

Onderzoek Revolverend Fonds Energie

Aanleiding

Bij de behandeling van de Kadernota 2017 is door de raad de motie 'Revolverend Fonds Energie' aangenomen (motie I.M.11). Hiermee is aan het college opdracht gegeven om in het kader van energieneutraal wonen de mogelijkheden en kosten te onderzoeken voor het instellen van een revolverend fonds Energie voor huishoudens die bij andere duurzaamheidsfondsen buiten de boot vallen. De eerste resultaten worden hieronder op een rij gezet.

Weerts duurzaamheidsbeleid is gericht op alle huishoudens

Zoals in de motie wordt aangehaald, vormt het stimuleren van energiezuinig wonen een belangrijk onderdeel van het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Weert. Daarbij ligt de nadruk op het treffen van duurzaamheidsmaatregelen in de bestaande bouw omdat daar de meeste winst te behalen valt. In het kader hiervan lopen diverse projecten:

- Afspraken met woningcorporaties over de verduurzaming van huurwoningen;
- Voorlichting en informatieverstrekking gericht op particuliere woningeigenaren via een energieloket;
- Aanvullende stimuleringsacties in samenwerking met de energie coöperatie Weert Energie, o.a. vanuit het project Warm Weert waarbij infraroodscans van woningen worden gemaakt.

De projecten die momenteel lopen zijn dus gericht op huur- en koopwoningen en op huishoudens met zowel een brede als een smalle beurs. Aanvullend hierop had Weert een Duurzaamheidslening waarmee energiebesparende maatregelen konden worden gefinancierd. Het budget hiervan is echter sinds kort uitgeput.

Bestaande financieringsconstructies energiezuinig wonen schieten te kort

Bij het daadwerkelijk treffen van woning gebonden maatregelen kunnen woningeigenaren, naast hypothecaire mogelijkheden, gebruik maken van leningen zoals de landelijke energiebespaarlening en de Stimuleringslening Limburg en van subsidies zoals de Investeringssubsidie (alleen voor duurzame warmtevoorzieningen zoals een zonneboiler). Daarnaast wordt op sommige plekken in Nederland geëxperimenteerd met financiële ontzorgingsconstructies. De meeste bestaande financieringsconstructies schieten echter te kort als het gaat om huishoudens met beperkte bestedingsruimte, wat hieronder wordt toegelicht.

Leningen via duurzaamheidsfondsen

Bij alle bestaande duurzaamheidsfondsen is sprake van een toets op kredietwaardigheid (BKR) waardoor mensen met een laag inkomen en/of hoge schulden hier niet voor in aanmerking komen. De toets, die uitgevoerd wordt door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) vindt met een

belangrijke reden plaats. De Wet financieel toezicht (Wft) schrijft voor dat consumenten moeten worden beschermd tegen leningen die niet verantwoord zijn. Banken hebben in verband hiermee afspraken vastgelegd in de bindende Gedragscode Consumptief Krediet (GCK) waar de kredietwaardigheidstoets uit voortvloeit.

Duurzaamheidssubsidies

Subsidiereregelingen kunnen weliswaar zorgen voor een bijdrage in de kosten, maar omdat slechts een deel van de kosten worden vergoed, biedt dit voor de betreffende doelgroep meestal geen soelaas. De landelijke Subsidiereregeling Energiebesparing Eigen Huis (SEEH) die vanaf 1 september 2016 zorgde voor een bijdrage in de kosten voor isolatie (minimaal 2 maatregelen per woning), is bovendien uitgeput en het is niet zeker dat hier een vervolg op komt.

Financiële ontzorgingsconstructies: het Woningabonnement

Het Woningabonnement dat aan de inwoners van Overijssel (o.a. Deventer) wordt aangeboden, biedt woningeigenaren de mogelijkheid om hun woning energiezuinig te maken zonder zelf te investeren. Bij deze constructie krijgen woningeigenaren een energieadvies en regelt een derde partij dat energiemaatregelen worden getroffen. De woningeigenaar betaalt vervolgens een vast bedrag per maand voor de investeringen waarbij de garantie wordt gegeven dat de maandelijkse kosten hiervoor gelijk zijn aan de besparing op de maandelijkse energielasten. Hierbij kan worden gekozen voor een abonnement van 10, 15 of 20 jaar. Het Woningabonnement werkt in principe hetzelfde als een abonnement voor mobiele telefonie (voor een vast bedrag per maand krijgt de consument een interessant aanbod). De invulling van het abonnement (treffen van maatregelen) vindt plaats in samenwerking met lokale en regionale partners. Omdat het Woningabonnement valt onder de verplichtingen van de Wet Financieel Toezicht (Wft) is ook hier een BKR-toets van toepassing. Het abonnement biedt dus ook geen oplossing voor de doelgroep waar het om gaat.

Landelijke zoektocht naar oplossingen energiearmoede

De bestaande financieringsconstructies zijn voor veel Nederlandse huishoudens dus geen optie, terwijl bij de doelgroep waar het om gaat de noodzaak om te besparen het grootst is. Vandaar dat verschillende trajecten in gang zijn gezet om deze doelgroep beter te betrekken bij de energietransitie.

Energiebank

In Arnhem, Haarlemmermeer en Rotterdam is de Stichting Energiebank Nederland actief. Deze stichting helpt huishoudens om hun energierekening blijvend te verlagen. Met behulp van onze energiecoaches doorlopen huishoudens die hiervoor in aanmerking komen een traject van energiebewustwording, waarin zij gestimuleerd en geholpen worden om energie te besparen. Daarnaast ontvangen huishoudens een pakket met energiebesparende producten. Tot slot geeft de Energiebank een direct steuntje in de rug via een korting op de energierekening. Alle hulp wordt mogelijk gemaakt door donaties in geld, energiebesparende middelen en tijd van vrijwilligers (conform de voedselbank). De Energiebank richt zich vooralsnog niet op het treffen van energiemaatregelen aan woningen, terwijl daarmee de meeste energiewinst kan worden behaald.

Toolkit Energiearmoede

In de landelijk ontwikkelde toolkit Energiearmoede zijn maatregelen opgenomen om energiearmoede tegen te gaan. De maatregelen hebben vrijwel allemaal betrekking op het geven van praktische besparingstips (quickwins) en adviezen door energiecoaches. Met de maatregelen worden zowel huurders als eigenaren van koopwoningen geholpen. Ook hierbij gaat het niet om het treffen van woning gebonden energiemaatregelen.

Community of Practice financieringsopties 'huishoudens met een smalle beurs'

Tijdens de landelijke Klimaatop van oktober 2016 is een Community of Practice (CoP) opgezet van tien gemeenten die zich richten op het meenemen van financieel minder draagkrachtige woningeigenaren in de energietransitie. Naar schatting gaat het landelijk gezien om 15 – 20% van de particuliere woningeigenaren. Wanneer deze percentages ook voor Weert gelden, betreft het ongeveer 2.100 – 2.800 huishoudens. In veel gevallen gaat het om door woningcorporaties verkochte (uitgeponte) woningen in wijken met gemengd bezit, maar dit is zeker niet altijd het geval. Hoewel de deelnemende gemeenten allemaal bezig zijn met het onderwerp, heeft het tot dusver alleen bij de gemeenten Ommen en Hardenberg geleid tot een nieuwe vorm van kredietverstrekking (zie de volgende paragraaf). Bij enkele andere gemeenten zijn financieringsopties in voorbereiding (nog geen informatie over bekend).

Sociale Kredietverstrekking Spouwmuurisolatie Ommen-Hardenberg

De gemeenten Ommen en Hardenberg hebben in juli 2017 een overeenkomst gesloten met de Gemeentelijke Kredietbank (GKB). De GKB heeft de mogelijkheid om een krediet te verstrekken als dit via een gewone commerciële bank niet lukt. Dankzij de overeenkomst Sociale Kredietverstrekking Spouwmuurisolatie kunnen ook huishoudens met een laag inkomen investeren in energiebesparende maatregelen. Er is specifiek gekozen voor het financieren van spouwmuurisolatie omdat dit een investering is die zich over het algemeen binnen beperkte tijd (4 – 5 jaar) terug verdient. Uitgangspunt is, dat het bedrag dat deelnemers maandelijks betalen voor de lening gelijk is aan de besparing op de energierekening. Hierdoor blijven hun maandelijkse kosten gelijk. Nadat het krediet is afgelost heeft de woningeigenaar blijvend financieel voordeel. In totaal is hiervoor door de gemeenten een bedrag van € 40.000 aan procesgeld beschikbaar gesteld. Met dit bedrag wordt een deel van de kredietkosten betaald en een rentekorting gegeven, waardoor het krediet onder gunstige voorwaarden kan worden verstrekt. Met het beschikbare procesgeld kan de financiering worden geregeld voor de isolatie van de spouwmuur van ongeveer 100 woningen.

(Financiële) Ontzorgingsconstructies: het Landgraafmodel

De gemeente Landgraaf heeft een project ontwikkeld waarmee inwoners worden gestimuleerd om zonnepanelen te plaatsen op de eigen woning. Inwoners kunnen voor de aanschaf van zonnepanelen een lening krijgen van de gemeente. De inwoner betaalt de lening in 15 jaar terug aan de gemeente, maar is al wel meteen eigenaar van de panelen. Huishoudens worden hierbij volledig ontzorgd. Het bijzondere aan dit project is dat geen BKR-toets wordt uitgevoerd, zodat ook minder draagkrachtige huishoudens bij het project kunnen worden betrokken. De gemeente Landgraaf maakt hiervoor gebruik van artikel 1.20 van de Wet Financieel Toezicht. Deze stelt dat de wet niet van toepassing is op het krachtens een wettelijke bepaling aanbieden van krediet met een doelstelling van algemeen

belang aan een beperkt publiek. Door het duurzaamheidsinitiatief formeel via een gemeentelijke verordening aan te merken als een publieke taak met maatschappelijk belang (het verduurzamen van de gemeente), wordt het verlenen van krediet ook bij een negatieve BKR-registratie mogelijk gemaakt.

Inmiddels is de Landgraaf-systematiek naar aanleiding van een kort geding aan de rechtbank voorgelegd en goedgekeurd en wordt het project in meerdere gemeenten uitgerold (o.a. Maasgouw, gemeenten in regio Zuidoost-Brabant). Bij de gemeente Maasgouw is het project getoetst aan het gemeentelijke Treasurystatuut waarin een link wordt gelegd tussen gemeentelijke leningen en de publieke taak van de gemeente. Door het duurzaamheidsinitiatief aan te merken als een publieke taak, wordt aan het statuut voldaan.

Het uitgangspunt bij het Landgraaf-model is dat het project budgettair neutraal plaats vindt en dat de gemeentelijke begroting niet wordt belast (het heeft wel invloed op het weerstandsvermogen). De uitvoering vindt plaats via een serviceprovider. De kosten van de serviceprovider (in verband met de levering en de installatie van de zonnepanelen, het onderhoud hiervan en alle bijkomende kosten) plus de kosten van de gemeente (met name rentekosten en de interne en externe uren) komen ten laste van de participanten. Om financiële risico's te beperken, wordt hierbij rekening gehouden met een zeer hoog risicopercentage voor wanbetalers.

Het ontzorgingsmodel Landgraaf kan in principe breder worden toegepast, waarbij ook andere energiemaatregelen worden gefinancierd.

Voorlopige conclusie

Het Weertse duurzaamheidsbeleid richt zich in principe op alle huishoudens in de gemeente, maar minder draagkrachtige huishoudens vallen bij de meeste bestaande regelingen buiten de boot wanneer ze energiemaatregelen aan hun eigen huis willen financieren. Landelijk wordt in het kader van een Community of Practice onderzocht welke alternatieven er zijn. Ook buiten deze CoP worden nieuwe financieringsmodellen onderzocht en toegepast. Twee modellen zouden in Weert in principe ook kunnen worden toegepast:

1. Sociale kredietverstrekking conform Ommen-Hardenberg;
2. Brede (financiële) ontzorging conform Landgraaf.

Bij optie 1 is gemeentelijk budget (procesgeld) nodig. De hoogte van het benodigde budget kan momenteel nog niet exact worden ingeschat. Gelet op het inwoneraantal van Ommen-Hardenberg (ca. 77.000) zou het budget dat in die gemeente is gereserveerd (€ 40.000) met dezelfde opzet ook voor Weert voldoende moeten zijn. Deze optie zou nader onderzocht kunnen worden in samenwerking met de Kredietbank Limburg. Een link met het armoedebeleid ligt hierbij voor de hand.

Optie 2 kan budgetneutraal worden uitgevoerd. In dit geval gaat het om een ontzorgingstraject dat voor alle huishoudens toegankelijk is. Tot op heden is alleen ervaring opgedaan met zonnepanelen, terwijl andere energiemaatregelen (zoals spouwmuurisolatie) veel eerder worden terug verdiend. Ook deze optie vergt meer onderzoek.

In beide gevallen wordt de kanttekening gemaakt dat voorkomen moet worden dat mensen zich door een extra lening verder in de schulden werken. Energiemaatregelen met een korte terugverdientijd, verdienen dan ook de voorkeur.

Motie

I.M.11

Onderwerp: **Revolverend fonds energie**

De raad van de gemeente Weert, in vergadering bijeen d.d. 15 juni 2017,

Overwegende dat:

- De gemeente groene initiatieven ondersteund in de breedste zin van het woord.
- Energieneutraal wonen een van deze initiatieven is.
- Er naast het grondig beperken van het energieverbruik van een woning (bijvoorbeeld d.m.v. isolatie) het opwekken van het resterende energieverbruik (bijv. met zonne-energie) een belangrijke ingreep aan een woning is.
- Het investeren in energieneutraal wonen geen goedkope ingreep is.
- Er bij de provincie wel leningen voor bestaan, maar dergelijke fondsen hebben een even zware toetsing als banken hanteren. Mensen met een eigen huis en een lager inkomen komen hierdoor niet door de financiële toets van de provincie.
- Er hierdoor mensen 'buiten de boot' vallen en niet in aanmerking kunnen komen voor een lening.
- Zij hierdoor niet kunnen investeren en dus ook niet kunnen gaan besparen op hun energiekosten.
- De kosten voor het isoleren van een woning gemiddeld €10.000 is en de besparing als gevolg van het plaatsen van zonnepanelen op kan lopen tot wel €20.000.
- Wij voorstellen om voor deze doelgroep een revolverend fonds energie in te stellen.
- Uit dit fonds kan men dan de woningaanpassingen financieren. Gebruikers van het fonds lossen direct weer af, gefinancierd door de besparingen, waardoor er ook meteen weer anderen van het fonds gebruik kunnen maken.

Spreekt uit:

Juist voor mensen met een kleinere beurs kan een besparing op de energiekosten belangrijk zijn. Alleen dat is nu vaak onbereikbaar voor deze doelgroep. We willen nadrukkelijk aangeven dat het niet onze bedoeling is dat de gemeente als bank gaat fungeren. Maar juist een fonds in het leven stelt dat zichzelf terugverdiend in de breedste zin van het woord. Gebruikers van het fonds lossen direct af vanuit de besparingen die ze doen. Als we kunnen starten met 25 gezinnen dan zou het fonds een €250.000 moeten bedragen, dit zou nader uitgewerkt dienen te worden door het ambtelijk apparaat.

Draagt het college op:

- Om in het kader van energieneutraal wonen de mogelijkheden en kosten te onderzoeken voor het instellen van een revolverend fonds energie en hiermee terug te komen naar de raad.

en gaat over tot de orde van de dag,

Fractie Weert Lokaal, Fractie SP, Fractie DUS Weert, Fractie PvdA,

S. Winters

J. Goubet

I. Beenders

F. Kadra